

*João Tempesta bíboros,
Rio de Janeiro (Brazília) érsekének
katekézise*

Békesség mindazoknak, akik most látnak engem. Mivel ez az előadás videón történik, láthatjátok, hogy a jelenlegi járvány nehézségei miatt lehetlenné vált, hogy Budapestre utazzak, megismerhessem Magyarország gyönyörű fővárosát, és veletek együtt áldjam Istent az 52. Nemzetközi Eucharisztia Kongresszus keretében. A tavalyi évre terveztük látogatásunkat, az év ezen időszakára, és azzal, hogy mindez az idei évre tevődött át, illetve a jelenlegi nehézségekkel együtt sajnos nem áll módunkban, hogy hozzátok menjünk. Viszont videón keresztül jelen vagyunk, és ez úton küldjük békét közvetítő üdvözlésünket, különösen hitbeli testvéremnek, Erdő Péter bíboros számára, aki nagy szeretettel hívott meg, és aki itt volt Rio de Janeiróban, hogy bemutassa a mostani, 52. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust. 1955-ben mi rendeztük meg itt, Rio de Janeiróban a 36. Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust, és tudjuk, hogy nagyon szép időszakot jelent egy főegyházmegye és egy nemzet számára az a tény, hogy a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszus házigazdája lehet, tisztában vagyunk ennek nehézségeivel és az ezzel járó küzdelmekkel is, főleg ilyenkor, járvány idején. De örülök, hogy veletek lehetek, és még így is, messziről, Rio de Janeiróból, átölhetlek benneteket, és egy kiváló és szent Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust kívánhatok mindannyiatoknak.

Az emberi szív szomjúhozásának megfelel a testté lett, társasággá vált ige. Ennek a jelenlétnek összesítő hatása van: az egész embert és minden emberi lényt átfog. Miután a szentáldozás útján beépültünk abba, aki teljes mértékben lefordítja és feltárja azt a kegyes vágyat, amelyre teremtetünk, megértjük, hogy Isten átalakító hatalmának részesei vagyunk a világban.

Felzólalásunk, beszédünk első része arról a kapcsolatról szól, amely az emberi szív Isten iránti vágya és Isten feltétlen ember iránti vágya között fennáll. Ő olyan Isten, aki megfosztva magát fenségétől, közöttünk

élt. Sőt, egy bennünket egyesítő eledellé válik, aki ezáltal a világban való cselekvés részeseivé alakít minket.

Az előadásunk második része megmutatja a világ átalakulásának szükségességét és az összes megkeresztelt ebből következő elhívását, hogy Krisztushoz tartozásuk következtében kovászként szolgáljanak. A brazíliai São Sebastião do Rio de Janeiró-i Főegyházmegyénk megéli ezt, és ezáltal Isten irgalmát fejezi ki, amely e nagyváros külterületein élő és leginkább sebezhető emberek felé nyilvánul meg cselekedetekben. A harmadik rész az eucharisztikus szeretet cselekvésének tökéletes szintéziseként azonosítja Máriát, az Egyház anyját, az ő tökéletes közösségét Krisztussal, aki a mindennapi élet drámai jellegében az ő isteni irgalommal való azonosulását teszi nyilvánvalóvá.

Az emberi szív vágyának való megfelelés

Isten, én Istenem, téged kereslek, utánad szomjazik a lelkem! Érted sóvárog a testem, mint a száraz, tikkadt, kiaszott föld (Zsolt 63,2). Napjaink szekularizált világában is lenyűgöző jelentőséggel visszhangzik a zoltáros kiáltása. Nagyon sokan vannak, akik nélkülözések közepette élnek. Anyagi, erkölcsi és lelki nélkülözések jellemzik azt a hatalmas szegénységet, amellyel szembesülünk, amellyel való szembesülésre elhívunk minket, válaszolva a minket faggató Mester hívására: „...*ti adjatok nekik enni!*” (Mt 14,16). De az apostolokhoz hasonlóan a mi képességeink is korlátozottak és aránytalanul kicsik ahhoz, hogy kielégítsék az emberek tengernyi szükségletét: „*Csak öt kenyérünk van és két halunk*” (Mt 14,17). Ez a tehetetlenség azonban messze nem hátráltatja a cselekvő egyházat az úton, ez sokkal inkább az Úr irgalmának jele, aki emberiségünk révén létrehozza az éhező és szomjúhozó emberekkel való találkozást. Valójában közte és köztünk, az egyenlőtlenség végtelen.

A latin-amerikai és karibi püspökségek 5. általános konferenciája, amelyet Aparecida városában tartottak 2007-ben, hangsúlyozta azt a korszakváltást, amelyben élünk, és amelyet az emberi integráció felfogásának elvesztése jellemez, és következésképpen a korszak Istennel, a világgal és az embertársakkal ápolt kapcsolatát. Manapság úgy tűnik, hogy az ember a saját magában fellelhető szomjúhozást és éhséget a fogyaszt-

tással elégti ki. Az emberek és a tárgyak ezért a széles körben elterjedt individualizmus tárgyaként kerülnek felhasználásra, amely messze nem elégti ki, hanem még jobban fokozza a nyugtalanságot, ezáltal rendtelenséget és egyensúlyhiányt hozva létre a világban. Ezen témák elmélyítése érdekében a Szentatya kérésére az Aparecida-i konferenciánk témáját is feldolgozzuk a szintén az idén sorra kerülő Latin-Amerikai Egyházak Közgyűlésének keretein belül.

Ahogy a számáriai asszony is a csalóka jóllakottságot keresi a fogyasztásban: „*volt ugyan öt férjed, de akid most van, az nem férjed*” (Jn 4,18), amely alapjában nem igazán képes kielégíteni az emberi lényben rejlő szomjúhozást. „*Uram, adj nekem ilyen vizet, hogy ne szomjazzam többé*” (Jn 4,15). Tény, hogy az ember „*magára marad, érthetlenné válik önmaga számára, értelmét veszíti az élete, ha szeretetet nem kap, szeretetet nem talál, nem vehet benne részt és nem teheti a szeretetet magáévá*” (Redemptor Hominis, 10). A szomjúhozás nyilvánult meg az Ūrban, amikor megkérte a számáriai asszonyt: „*Adj innom!*” (Jn 4,7), ami az emberi szív iránti szomjúhozásra utal. Ugyanaz a vágy köszön vissza a keresztfán is: „*Szomjazom!*” (Jn 19,28). Az Ūr így nyilvánítja ki az emberrel való kapcsolatában meglevő elsődleges szerepét. A szíve irgalmát kinyilvánító ezen szomjúhozás és az Istenért szomjúhozó emberi szív találkozásának folyamánya az az átalakulás, amely az alábbi tanúságtételben nyilvánul meg: „*a városból sokan hittek benne a számáriaiak közül, az asszony szavára, aki tanúsította*” (Jn 4,39). „*Így nem mi igazoljuk magunkat, nem a saját erőnkől és tetteink következtében igazulunk meg, hanem Isten kegyelméből, mindig Ő a kezdeményező*” (Gaudete 52).

Bizonyos értelemben a jelenkor ezen hétköznapi és funkcionalista mentalitása végül beférkőzik a vallási megnyilvánulásokba is, ahol a hitet azonnali jelleggel szeretnék elérni, csakis személyes eredmények felmutatása érdekében. Ebben az értelemben Ferenc pápa hívja fel a figyelmünket egy bizonyos alattomos módon megjelenő pelagianizmus kísértésére is, amely úgy tűnik, hogy „*a kegyelmi életet pár emberi struktúrához csatolja*” (Gaudete 58), mintha Isten egy emberi gyakorlat megnyilvánulásának engedelmesskedne. Figyelmeztet továbbá egy olyan szubjektivista és megtestesült hit kockázatára, amely azt célozza, hogy „*megszelídítse a misztériumot*” (Gaudete 40) egy olyan gnoszticizmus-

ban, amely *„jobban szeretné Istent Krisztus nélkül, Krisztust az Egyház nélkül, az Egyházat az őt alkotó emberek nélkül”* (Gaudete 37), mintha az elért emberi tudás önmagában kimeríthetné Isten megértését.

Mindez végül azt eredményezi, hogy az egyház életét *„múzeumi darabbá vagy kevesek tulajdonává”* csökkenti (vö. GE 58), ami azért nem vonzó, mert nem képes kielégíteni az emberi szív vágyakozását. Azonban *„Jézus Krisztus képes áttörni a mi unalmas sémáinkon is, amelyekbe megpróbáljuk bebörtönözni őt, és meglep a maga folytonos isteni kreativitásával”* (Evangélii Gaudium 11). Így jut el hozzánk Szent Ambrus ékesszóló figyelemfelhívása: *„Te pedig nem azért jössz a templomba, hogy adj valamit a szegénynek, hanem hogy elvégy tőle valamit”* (Dies Domini 71). Így a szentáldozás életének elszegényedése uralkodik, ahol a hit már nem egy valóságos kapcsolat Krisztus személyével, hanem még egy elfogyasztandó szolgálatnak tekintendő, amely nem érinti a szív közösségének mélységeit, közömbös marad a kegyelmi élet iránt. Valójában *„a keresztény lét kezdetén nem egy etikai döntés vagy egy nagy eszme áll, hanem a találkozás egy eseménnyel, egy személlyel, aki életünknek új horizontot s ezáltal meghatározott irányt ad”* (Deus caritas est 1).

A tíz leprásról szóló példabeszédben, amelyet Szent Lukács evangéliumában olvashatunk, egy találó példát találunk arra, hogy az Úrral való találkozás pusztán funkcionális érdekre redukálható. Ott a tíz meggyógyult közül csak egy tért vissza hálát adni. Ez a számárai, amint azt az evangélium is említi, rájön, hogy a gyógyulás mellett megtalálta saját életének értelmét is, amely Jézus konkrét, emberi arcán keresztül nyilvánult meg. Így azért tér vissza, hogy újfajta kapcsolatot hozzon létre azzal a személlyel, aki megváltoztatta az életét. A gyógyulás már nem volt elég, arra is szüksége volt, hogy értelemre irányuló szomja kielégülést nyerjen. *„Az ember misztériuma csak a megtestesült Ige misztériumában világosodik meg igazán”* (GS 22). Szintén ebben az értelemben kiált fel Vianney Szent János Mária is, az Eucharisziára utalva: *„A lélek csakis Istenből képes táplálkozni. Csak Isten lehet számára elegendő. Csak Isten képes kielégíteni. Istenen kívül nincs semmi, ami csillapíthatja az éhséget.”* A többi leprás, akik már kielégítették azonnali szükségleteiket, tovább haladtak útjukon anélkül, hogy hagyták volna, hogy az, aki rájuk talált, megváltoztassa az életüket (vö. Lk 17,11–19).

Jézus itt is az emberi szív iránti irgalmas szomjúságát nyilvánítja ki: „*Nem tízen voltak, akik megtisztultak? Hát a kilenc hol maradt?*” (Lk 17,17) Ezzel az Úr azt érteti meg velünk, hogy szíve a teremtménye teljes újjászületését kívánja. Az Úr meg akarja gyógyítani világiasságunk lepráját.

A São Sebastião do Rio de Janeiro-i Főegyházmege büszkén tárja látogatói elé városunk egyik legmagasabb pontján a Megváltó Krisztus tárt karokkal ábrázolt szobrát. Ez a látvány, amely már beépült Rio de Janeiro városképébe, figyelemfelhívásként szolgál számunkra. Mind a küldetésünkre történő elhívásra, mind a közömbösségünkkel való megkísértésre. Ha belegondolunk, hányszor sétálunk végig a városon, anélkül, hogy észrevennénk ezt a nekünk szánt ölelést, amely el kívánja érni mindazokat, akiknek a legnagyobb szüksége van rá. Túl könnyű hagyni, hogy úrrá legyen rajtunk a közömbösség a valósággal szembeni rutin formájában. Úgy tűnik, minden csupán a táj részévé válik, és az Úr hívása távolivá fakul, miközben a valóság csodája elhalványul. De az Úr hűséges, és nem hagy el minket saját gyengeségeink közepette. Lelke leheletével mindig hoz egy újdonságot, amely lebontja az akadályokat, és hívását frissített erővé szilárdítja.

Így „*nem aggódunk, ha remeg is a föld, ha a hegyek a tengerbe omlanak*” (Zsolt 46), hanem „*mindezeket diadalmaskodunk őáltala, aki szeret minket*” (Róm 8,37). De ahogy Izrael népe is örült Jeruzsálem újjáépítésének, mi is kijelenthetjük: „*Ne szomorkodjatok, hiszen az Úrban való öröm az erősségetek!*” (Neh 8,10). Hiszen az Úr jött el hozzánk, és helyreállította az emberi méltóságot. Ahogy erre Szent II. János Pál tanít minket: „*A világ megváltása – a szeretetnek az a félelmetes misztériuma, melyben megújul a teremtés – legbensőbb természete szerint az igazság teljessége az emberi szívben: az Egyszülött Fiú szívében, és általa válik lehetségessé mindazok szívének megigazulása, akik az Egyszülöttben öröktől fogva arra lettek rendelve, hogy Isten fiaivá váljanak, és meghívást kapjanak a kegyelemre és a szeretetre*” (Redemptor Hominis 9).

Pontosan ez az új nép hivatott a világ újjáépítésében való közreműködésre: ez Krisztus teste, az Ő Egyháza. Az Egyház tehát „*a megváltás misztériumának körében él, mert életének és tevékenységének ez alapvető princípiuma*” (Redemptor Hominis 7). Ebben az értelemben az Egyház nem hagyhatja figyelmen kívül azt a világot, amelybe illeszkedik, figye-

lembe véve annak elvárásait és vágyait. Éppen ellenkezőleg, ő az átalakulás eszköze, a Diognétoszhoz írt levél már az első századokban ezt a konstitutív jellemzőt taglalja. Röviden szólva: „*mi a testben a lélek, azok a keresztények a világban. A lélek áthatja a test minden tagját, ugyanúgy jelen vannak a keresztények a világ városaiban. A lélek is a testben lakik, de nem a testből való; a keresztények is a világban vannak, de nem e világból valók*” (Levél Diognétoszhoz VI, 1–2). „*Saját hazájukban laknak, de mégis jövevényekként; mindenben részt vesznek polgároként, de mindent elviselnek, mint idegenek; bárhol, idegenben is ott-hon vannak, de minden haza idegen számukra, és átalakítják a világot*” (vö. Levél Diognétoszhoz V). Isten népe a lizsthez való kovász (vö. Lk 13,21). Mindenkiel egyenlőek, de egy abszolút újszerűség hordozói a létezés konkrét értelmében. Valójában az Egyház, Krisztus teste lévén, fenntartja ezt az örömhírt, a megtesült Ige örömhírét, az idő és a történelem folyamán: „*kiüresítette magát, szolgai alakot öltött, és hasonló lett az emberekhez*” (Fil 2,7). Így aki rátalált, ugyanolyan emberre bukkant mint a többiek. „*Nem az ácsnak a fia?*” (Mt 13,55). De a hit szemében magát az élet értelmét hordozta: „*mert látta szemem üdvösségedet*” (Lk 2,30). Az emberi szívnek a végtelenre irányuló vágya felismeri tehát a tökéletes egyezést a Jézussal való találkozás során: „*a Logosz, az örökkévaló értelem: ez a Logosz most valóban eledelünkké vált – mint szeretet. Az Eucharisztia egyesít bennünket Jézus önátadásának aktusával. Mi nemcsak statikusan fogadjuk be a megtestesült Logoszt, hanem részeseivé válunk önátadása dinamikájának*” (Deus caritas est 13). Íme Arany-szájú Szent János kifejező beszéde ezzel kapcsolatban: „*Mert mi a kenyér? Krisztus teste. Mivé lesznek azok, akik magukhoz veszik? Krisztus testévé; de nem sok test lesz, hanem csak egy. Amint ugyanis a kenyér egy, bár sok búzaszeméből lett, s e búzaszemek, bár nem látszanak, mégis benne vannak a kenyérben, úgymint különállásuk eltűnik tökéletes és kölcsönös egybeolvadásukban; ugyanúgy mi is egyek vagyunk egymással és valamennyien egyek vagyunk Krisztussal*” (Ecclesia de Eucharistia 23). Jézus irlalma tehát ma is ugyanúgy ránk talál mint kétezer évvel ezelőtt, és konkrétan arra hív el, hogy éljünk az Isten és felebarátunk iránti szeretet egységének parancsolata szerint: „*Az Egyház állandóan a megváltó áldozatból él, és nem csupán egy hitteli emlékezés által, hanem egy valóságos kapcsolatban, mert ez a szentségi módon megörö-*

kített áldozat jelenvalóvá válik minden közösségben, ahol a fölszentelt szolga keze által följajánlják. Ily módon az Eucharisztia a mai embereknek is fölkínálja azt a megbékélést, amelyet Krisztus egyszer s mindenkorra, minden idők minden embere számára megszerzett” (Ecclesia de Eucharistia 12). Azáltal, hogy részt vesz az őt küldő Mester küldetésében: „*Amint engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket”* (Jn 20,21), az Egyház azzá alakul át, amit hirdet. Már Szent Ágoston kifejtette, hogy az Eucharisztia „*egyesít bennünket a Megváltó Testével, és annak tagjaivá tesz bennünket, hogy azzá válhassunk, amit kaptunk*”. Ezért az Egyház szent feladata, hogy kenyér legyen mindazok számára, akik éheznek. Mindazok számára, akik azt kéri: „*Uram, mindennapi kenyereinket add meg nekünk ma!*” – az Egyház felajánlja magát. „*Krisztus, amikor Egyházának ajándékozta áldozatát, magáévá akarta tenni annak az Egyháznak lelki áldozatát is, mely arra hivatott, hogy Krisztus áldozatával együtt önmagát is följajánlja*” (EE 13).

Az Eucharisztia mindenkit, aki részt vesz benne, arra kötelez, hogy változtassa meg az életét: a sajátját és az egész világot (Ecclesiam suam 20), ami „*a Krisztustól megígért teljes öröm előíze, bizonyos értelemben a Paradicsom elővételezése*” (EE 18). Mi tehát a reménység hordozói vagyunk!

XVI. Benedek az Eucharisztia ezen összesítő szempontjára hívja fel a figyelmet: „*Krisztust nem birtokolhatom egyedül, csak másokkal közösségben, akik már az övéi, vagy az övéi kell hogy legyenek. A szentáldozással kiemel önmagamból és magához, ugyanakkor a többi kereszténnyel egységbe von. »Egy test« leszünk, egygyé olvadt létező leszünk*” (DCE 14).

Így a hit ezen misztériuma, amelyet az idők végezetéig minden nap megünneplünk, minden benne résztvevőt arra hív el, hogy munkálkodásuk gyümölcsöző legyen. Elképzelhetetlen egy olyan, Eucharisziában egyesült közösség, amely ne karolná fel a valóság teljességét annak megváltoztatása vágyától fűtve: „*Mert ahogy lélek nélkül halott a test, a hit is halott tettek nélkül*” (Jak 2,26). „*Pál apostol az olyan keresztény közösséget, amelyben pártoskodás és a szegények iránti érzéketlenség fordul elő »méltatlannak« ítéli az Úr Vacsorájából való részesedésre*” (EE 20). Ezt a felhívást maga Krisztus közvetíti a láb megmosásának mozzanatával. Fontos, hogy a szentáldozás első megünneplése előtt Jézus újra

tanúbizonyosságot tesz az önzetlenségéről, ezt közölve az apostolokkal és (és ennek következtében a mai napon nekünk) elvlaszthatatlan kapcsolatot hozva létre a szentségi szentáldozásban közte és azok között, akik ebben részesülnek: „*Az Eucharisztia éppen ezért, miközben építi az Egyházat, közösséget teremt az emberek között*” (EE 24). Mindenkit elhívják, hogy ezen szentáldozás részesei legyenek, hogy „*minden nyelv hirdesse az Atyaisten dicsőségére, hogy Jézus Krisztus az Úr*” (Fil 2,11). E rendkívüli személyes találkozás az Úrral, aki itt és most az emberi szív legmélyebb szükségleteire nyújt választ, szükségszerűen oda vezet, hogy Őt hirdessük. A minket megérintő szeretetre egy megváltoztatott étellel válaszolunk, amely túlrad az alábbi felkiáltástól: „*Az evangelizáláshoz az első motiváció Jézus szeretete, amelyet megkaptunk, a tapasztalat, hogy ő üdvözített minket, arra késztet, hogy egyre jobban szeressük őt*” (EG 264). Az emmauszi tanítványokhoz hasonlóan mi is úgy éreztük, hogy ez az elhívás tette késztet minket: „*Még abban az órában útra kelték, s visszatértek Jeruzsálembe*” (Lk 24,33). Nem tudunk immár csak saját magunkra figyelni, hanem a másik irányába kell elmozdulnunk és megosztanunk a találkozás eseményét: „*Ott együtt találták a tizenegyet s társaikat*” (Lk 24,33). Így éljük meg napjainkban az Úrral való találkozást a szentáldozásban. „*A »kenyértörés« – ahogyan kezdetben nevezték az Eucharisziát – örökre az Egyház életének középpontját képezi. Az idők folyamán Krisztus általa jeleníti meg halálának és föltámadásának misztériumát*” (Mane nobiscum 3) és a világ világosságaként nyilvánítja ki magát. „*Az Eucharisztia mindenekelőtt azért világosság, mert az Eucharisztia liturgiáját minden szentmisében megelőzi Isten Igéjének liturgiája, és a két »asztal«, tudniillik az Ige és a Kenyér asztala egységet alkot*” (Mane nobiscum 12). Nem véletlen, hogy a szíveik fellángolását a feltámadott Jézussal való találkozásuk váltotta ki, amikor az elmagyarázta számukra a Szentírást: „*Amikor az asztalhoz ültek, kezébe vette a kenyeret, megáldotta, megtörte s odanyújtotta nekik. Ekkor megnyílt a szemük s felismerték.*”

Jézus felháborodást vált ki a követői közt, amikor azt mondja: „*aki eszi az én testemet és issza az én véretem, az bennem marad, én meg benne*” (Jn 6,56), majd „*misztériumának alapvető bemutatásáról áttér a sajátos eucharisztikus jelleg magyarázatára*” (MN 12). E felháborodásra Péter válasza azt az Igét hangsúlyozza, amely értelmet ad az életnek:

„Uram, kihez mennénk? Tiéd az örök életet adó tanítás” (Jn 6,68). Ezáltal válik „az apostolok és minden idők Egyháza szóvivőjévé” (MN 12).

Isten Igéje és az eucharisztikus liturgia szervesen összekapcsolódnak, mivel „a liturgikus ünnepléseken igen nagy jelentősége van a Szentírásnak” (SC 24). Ezáltal ennek hirdetésére buzdítanak, aminek munkásság a gyümölcse. Aranyszájú Szent János ékesszólóan értelmezi ezt a részt: „Mindig ellentmondás nélkül boruljunk le Isten előtt, még akkor is, ha igéje ellentmondani látszik az értelmünknek; uralkodjék az igéd értelmünk felett. Így viszonyuljunk a misztérium (a szentáldozás) felé is, ne azt kövessük, ami az érzéseinkből következne, hanem maradjunk hűségesek az igéjéhez. Az Ő igéje nem tud tévútra vezetni.” Ily módon az az ajándék, amelyben az Úr részesít minket, egyúttal a megváltó feladatára is elhív bennünket: „Az Egyház az Eucharisziát nem úgy kapta Urától, Krisztustól, mint egyet a többi ajándékok között, még ha a legértékesebbet is, hanem mint »az« ajándékot, mert Krisztus önmagát, saját személyét a maga szent emberségében, és egész üdvözítő művét adja benne” (EE 11). Viszont a mi individualizmusra összpontosuló világunk nem képes az ember értelemre irányuló keresését kielégíteni, egyúttal pedig a társadalom felépítésére is képtelen, ez pedig gyengeségben, szociális anémiában nyilvánul meg. „Amikor az egyén benső élete bezárkózik a saját érdekeibe, akkor nem marad hely mások számára, többé nem jöhetnek be a szegények, többé nem hallja Isten hangját, nem örül szeretete édes örömének” (EG 2).

Eucharisztia – az átalakító erő

„Mi az ember; hogy megemlékezel róla, az ember fia, hogy gondot viselsz reá?” (Zsolt 8,5). Isten titokzatos kegyelmének résztvevőiként mi magunk is arra vagyunk kényszerítve, hogy ezt kifejezzük. Habár tökéletlenül, de megtapasztaljuk a Szentháromságban rejlő boldogságot, és meg is akarjuk osztani ezt az egész világgal. A Misericordiae vultus körlevelében Ferenc pápa arra emlékeztet minket, hogy az Egyház a kegyelem tanúja, hiszen ezt már előzetesen megtapasztalta: „Az Egyház arra hivatott, hogy elsőként legyen az irgalmasság őszinte tanúja, azáltal, hogy úgy hirdeti és éli meg, mint Jézus Krisztus kinyilatkoztatásának a köz-

pontját. A Szentháromság szívéből, Isten misztériumának legmélyéből fakad és árad szüntelenül az irgalmasság nagy folyama.” São Sebastião do Rio de Janeiro Főegyházmegyéje e feladatban való részvétele során ennek gyümölcseit aratja jótékonyági tevékenysége során. Az embertársai iránt oly gyakran közömbös város az általunk megtapasztalt változó idők alatt mindig rá tud lelni az Úr irgalmas tekintetére mindazokon keresztül, akik jelenlétre vágnak, főleg a leginkább sebezhetők körében. Ennek szellemében veszünk részt a Fiú és a Szentlélek feladatában, amelynek következtében *„vakok látnak, sánták járnak, leprások megtisztulnak, a szegényeknek pedig hirdetik az evangéliumot”*. Isten népe, mivel szereti az Urat, válaszolni kíván arra a kegyelemmel teljes szeretetre, amelyre elhívták. Ezt nyilvánítjuk ki, habár tökéletlen módon, a felebarátunk iránti szeretetünkben. Hiszen *„ha valaki azt állítja, hogy: »Szeretem az Istent«, de testvérét gyűlöli, az hazug. Mert aki nem szereti testvérét, akit lát, nem szeretheti az Istent sem, akit nem lát”* (1Jn 4,20). Így az embertársunk iránti szeretet nem korlátozható egy pusztá érzésre. Ez egy *„kezdeti szikrának”* (vö. DCE 17) tekinthető, amely azonban, az akarat hiánya folytán, hamar lehanyaglan.

Az Úrral a szentáldozásban való egyesülés miatt az akaratunk és a gondolkodásunk egyre inkább azzá a tekintetté alakul át, amellyel Jézus Krisztus tekintett a dolgokra (vö. DCE 17–18). Ennek következtében a maga teljességében kell az embert megvizsgálni. Az emberi fejlődés valójában, ha nem a teljes ember és minden ember fejlődése, akkor nem valódi fejlődés. Ezt jelenti ki XVI. Benedek pápa, amikor VI. Pál Populorum Progressiójának „központi üzenetére” utal. Ily módon *„Isten jelenlétének nyilvánvaló jelei: a boldogságok személyes és közösségi megélése, a szegények evangelizációja, az Atya akaratának ismerete és teljesítése, a hitért való mártíromság, a teremtéshez való hozzáférés mindenki részéről, a kölcsönös, őszinte és testvéri megbocsátás, a sokféle ség gazdagságának elfogadása és tiszteletben tartása és a kísértésnek való ellenállás és a gonosz szolgasága elleni küzdelem.”* Ezért alapvetőek mindazon elemek, amelyek hozzá tudnak járulni a keresztények életének fejlődéséhez, legyenek azok családi, társadalmi, kulturális, gazdasági vagy politikai jellegűek. Így az az Egyház fontos kötelessége, hogy *„emberek millióinak felszabadítását hirdesse és elősegítse”* és *„ennek általánosságát tétele érdekében erőfeszítéseket tegyen”*. Fontos azonban megjegyezni,

hogy ezt a felszabadítást nem szabad csupán a felsorolt (gazdasági, politikai, kulturális és társadalmi) vetületekre korlátozni, ahogy nem lehet csupán „*bármely stratégia, gyakorlat vagy akár rövidtávú eredményesség*” kifejeződése. A felszabadítás mindenekelőtt az emberi teljesség figyelembevétele érdekében magában kell, hogy foglalja az „*abszolútum iránti nyitását*”. A minden emberi lényt végtelenül szerető és az értünk megfeszített és feltámadott Krisztus iránti szeretetét teljes mértékben ki nyilvánító Isten bejelentésének szenvedélyes figyelembe vétele nélkül minden egyházi szervezet egy további civil szervezetté válik, ami ezáltal kiüresíti a Krisztustól kapott feladata lényegét. Ebből kifolyólag figyel-nünk kell a valóságra annak irányunkba történő megnyilvánulásait ille-tően. „*Válóítsuk meg az ígét, gyakoroljuk az igazságosság és a szeretet cselekedeteit, amelyekben ez az ige termést hoz. Nem gyakorolni, nem megvalósítani az ígét azt jelenti, hogy homokra építünk, megmaradunk a tiszta eszménél, és elfajulunk a bizalmaskodásokban s gnoszticizmusok-ban, amelyek nem hoznak termést, hanem terméketlenné teszik dinamiz-musát*” (EG 233).

A modern világunk legkülönbözőbb problémái közt alapvető fontos-ságú, hogy figyelembe vegyük azokat, amelyekkel a család szembesül, hiszen a „*személy, valamint az emberi és a keresztény közösség jóléte szorosan összefügg a házastársi és a családi közösség kedvező helyzeté-vel*” (GS 47). Valóban „*a személy társas jellegének első és eredeti kife-jeződése a házasságban és a családban jelentkezik*” (CL 40). Ebből kifo-lyólag az a nyomás, amit „*ezen intézmény méltósága*” el kellett, hogy szenvedjen, szörnyű hatással van a társadalomra. Az individualista kul-túra nagyon megnehezíti azon képesség kifejlesztését, hogy a másikat megsegítsük. Egy családon belül ez néha abban nyilvánul meg, hogy képtelenek vagyunk nagylelkűen adni.

Az átmeneti kapcsolatok ezen perspektívája végül egy olyan csalá-di köteléktípus elterjedéséhez vezet, amelyet a vágyak és körülmények változó ínsége irányít. E gyenge viszonyulási alapok esetén felmerül annak a nehézsége, hogy az életet ajándéknak tekintsük, ami ahhoz a szélsőséges ponthoz vezethet, hogy elbogatellizáljuk az abortusz és az eutanázia becstelenségét. Ebben az értelemben, Ferenc pápa Amoris laetitia nevű apostoli megnyilatkozásában kiemelt módon alapvető fon-tosságú, hogy a lelkipásztori tettek egy valódi „*evangelizáló és kateki-*

záló erőfeszítésben”, az emberek valós gondoljaival való tényleges kapcsolódásban tükröződjenek, és ne csupán „*a családért való általános aggodalomban*”. A valóság tehát missziós megtérésre készítet minket: ez az Úrral való találkozás az emberi lény legmélyebb elvárásaira való válasz. A főegyházmegegyén az évek során szívesen látott jelenlétet jelentett anyák és gyermekek számára számos kezdeményezés és intézmény útján. Jó látni, hogy az Úr miként emel be új módokat annak érdekében, hogy elérje azokat, akiket az individualista világ logikája magukra hagyott.

A prófétai misszió is jelen van. Az életmenet, amelyben hirdetjük, hogy az Úr kegyelme az élet minden pillanatát átfogja, minden évben nagy tömegeket vonz a Copacabana strandjára. A zárandokegyház prófétai missziója során nem hagyhat figyelmen kívül semmit, ami lealacsonyítja az emberi méltóságot.

A II. Vatikáni Zsinat teljesen világosan nyilvánította ki azon gaztettek listáját, amelyre az emberi lények képesek: „*Ezenfelül minden, ami az élet ellen irányul: az emberölés bármely formája, a népirtás, az abortusz, az eutanázia és a szándékos öngyilkosság; minden, ami az emberi személy épségét sérti: a csonkítások, a testi vagy lelki kínzás, a lelki kényszer alkalmazása; minden, ami az emberi méltóságot sérti: az embertelen életkörülmények, az önkényes bebörtönzések, deportálások, rabszolgaság, prostitúció, leány- és fiúkereskedelem, a lealacsonyító munkakörülmények, melyek a munkásokat a haszonszerzés puszta eszközévé teszik, s nem szabad és felelős személyeknek tekintik – mindezek és hozzájuk hasonlók kétségtelenül szégyenletes gaztettek, s miközben tönkreteszik az emberi civilizációt, inkább az elkövetőiket szennyezik be, mint azokat, akik elszenvedik a jogtalanságot, és a legnagyobb mértékben ellenkeznek a Teremtő tiszteletével*” (GS 27). Az emberi életnek van egy olyan belső értéke, amit csupán a megtestesült Ige alapján lehet megérteni. Az emberi teremtmény személyes méltósága miatt mindig érték: önmagában és önmagáért, amit Krisztus születése radikális módon bizonyít. Tehát „*ezek természetes, egyetemes és sérthetetlen jogok, melyeket senki – legyen az akár egyes személy, akár csoport, akár hatalom vagy állam – nem másíthat meg vagy – ami még rosszabb – vehet semmibe, mivel ezek a jogok magától Istentől származnak*” (CL 38). Ily módon „*az emberi személy tiszteletben tartása meghaladja az egyéni etika szféráját, és végső krité-*

riummá, mintegy alappillérré válik a társadalom építéséhez, mivel a társadalom célja teljes egészében a személy” (CL 39).

A halál kultúrájával szemben minden megkereszteltet arra hívunk, hogy „*Krisztus szavára – mely ebben az órában még sürgetőbb – és a Szentlélek ösztönzésére szívesen, nagylelkűen és készséges szívvel válaszoljon” (CL 2). Főleg „a szülők, a nevelők, az egészségügyi dolgozók és mindazok, akik a gazdasági és politikai életet irányítják, erre egészen sajátos címen kapnak fölhívást” (CL 38). A Latin-Amerikai és Karibi Püspökök 5., Aparecida városában megtartott Általános Konferenciája néhány alább összefoglalt tettet javasolt:*

a) Családügyi és etikai témájú tanfolyamok szervezése püspökök és egyházi dolgozók számára.

b) egyetemi tanulmányok előmozdítása a családérkölc, etikai kérdések és bioetika terén papok, diakónusok, vallásos és laikus emberek számára;

c) fórumok, panelok, szemináriumok és kongresszusok szervezése a fogantatástól a természetes halálig tartó élettel kapcsolatban;

d) katolikus egyetemek bevonása a bioetikai programok szervezésébe és egy nyilvános állásfoglalás megfogalmazása terén;

e) egy etikai és bioetikai bizottság létrehozása a Püspöki Konferenciákon;

f) képzés felkínálása a felelős szülőség és a természetes módszerek használata terén;

g) lelkipásztori és kegyelemteljes segítség és figyelemmel kísérés azon nők számára, akik az abortusz ellen döntöttek, illetve azok számára is, akik az abortuszt választották, tudván, hogy az abortusznak két áldozata van: a gyermek és az anya;

h) a világi krisztushívők képzésének és cselekvésének előmozdítása az élet védelmében, arra bátorítva őket, hogy vegyenek részt a nemzeti és nemzetközi szintű szervezetekben;

i) annak biztosítása, hogy a lelkiismereti alapú elutasítást törvénybe foglalják és a közhivatalok ezt tiszteletben tartsák.

Ezért egy olyan kulturális átalakulásra van szükség, amelyben az ember a társadalmat belülről alakítja át. Ez az átalakulás az evangelizáció alapvető célja. Ezért a mindent Újrateremtő által létrehozott Egyház „*magának az általa hirdetett üzenetnek az isteni erejével megtéríteni*

igyekszik az egyes embereket és az emberi közösségeket; és megújítani törekszik mindent, ami az emberhez tartozik: munkáját, életét, közvetlen környezetét” (EN 18). Az Úr kegyelemmel teljes jelenlétének mindenben való felismerése, akár ételben vagy italban, jelenti az új kultúrát, amely a Szentlélek ereje által megszilárdítva kifejezi a társadalomban kifejtett átalakító erejét. Így volt ez az első keresztény közösség esetében is. *„A sok hívő mind egy szív, egy lélek volt”* (ApCsel 4,32). E soraikban végbemenő változás elérte azt a pontot, hogy *„egyikük sem mondta vagyonát sajátjának, mindenük közös volt”* (ApCsel 4,32).

Korunkban egy bizonyos közös cinizmust élünk meg, egy közömbösséget a világ értelme iránt, amely a megkereszteltre is kihat. Az a tény, hogy *„keresztények nem hívők közt élnek, és napról napra érik őket a hitetlenség impulzusai. A régi időkhöz képest a fő különbség, hogy a nem gyakorló keresztények igazolni igyekeznek magatartásukat valamiféle szívvallás nevében, vagy pedig hangsúlyozni kívánják saját önállóságukat, személyi eredetiségüket”* (EN 56).

Viszont az első keresztényekhez hasonlóan Krisztus helyreállító tettei minket is elérnek. Fontos, hogy kérjük az Úrtól annak kegyét, hogy felismerhessük Őt. A ténylegesen megtért szívek segítségével lehet a hit örömét újból felfedezni. *„A megújított igehirdetés a hívőknek – még a langyosoknak és a hitüket nem gyakorlóknak is – felkínálja a hit új örömét és az evangelizáló termékenységet. Középpontja és lényege mindig ugyanaz: Isten, aki a meghalt és feltámadott Krisztusban kinyilvánította mérhetetlen szeretetét”* (EG 11).

Fontos egyúttal annak figyelembevétele, hogy ez egy, az idők folyamán megvalósuló folyamat, ahogy az a *homo viator*-ra jellemző. Az emberi mérték ezen megértése *„lehetővé teszi a hosszadalmas, közvetlen eredményekre törekvéstől mentes munkát. Segít türelemmel viselni a nehéz helyzeteket és akadályokat vagy a tervek módosítását, amelyeket a valóság dinamizmusa követel”* (EG 223).

Az Eucharisziának az egzisztenciális perifériákon történő megünneplése egy olyan tapasztalat, amely segít főegyházmegyénk növekedésében. A befogadó tettek túlmenően, és főleg azok kezdetén számos szertartást tartunk barátságtalannak tartott helyeken. Ilyenek voltak a kábítószergyűjtők számára Cracolandiaiban, büntetésvégrehajtási intézetekben, köztük egy fiatalok bűnözők számára fenntartottban megtartott

eucharisztikus ünnepek. Ezeken kívül sokan minden meghozott intézkedést támogatnak és előmozdítanak. Érdemes megemlíteni a Trezena de São Sebastião eseménysorozatát, amelynek keretében a város védőszentjének szobra a főegyházmegye különböző részeire jut el, a legkülönbözőbb helyeken megtartott eucharisztikus ünnepeket kísérve, azokat próbálván elérni, akik leginkább segítséget szenvednek. A záróoktatás egy nagyszabású, a város utcáin zajló körmenetben tetőzött. Átfogó, az emberi szabadságra is kiterjedő oktatás nélkül nem lehet majd létrehozni a találkozás kultúráját. Fontos, hogy a fiatal generációk olyan oktatásban részesüljenek, amely nem csupán a szakmai szerep teljesítményére fekteti a hangsúlyt, hanem a saját képességeiket is fejleszteni tudják, beleértve azt is, hogy az ember képes legyen megnyílni és *„tudatára ébredjen méltóságának, és önmagát Istenért és másokért elkötelezve, válaszoljon hivatására”* (GS 31).

A család az oktatás alapvető alkotóelemét képezi. Ebből kifolyólag fontos arra emlékezni, hogy elsődlegesen a háztársak felelnek a gyermekek oktatásáért és fejlődéséért, és ennek érdekében joguk van egy olyan iskola kiválasztásához, amely megfelel saját meggyőződéseiknek. Ez egy alapvető jog. A szülők kötelessége, hogy a lehetőségekhez képest azokat az iskolákat válasszák, amelyek keresztény nevelői feladatuk terén leginkább támogatják őket. Előfordul, hogy az állam túllép a hatáskörén, és átveszi a szülők oktatásra vonatkozó előjogát. Ezen túlmenően a világi állam égisze alatt néha az ateizmust vagy fundamentalizmust kifejező olyan rejtett ideológiákkal állunk szemben, amelyek megakadályozzák az emberek közti találkozást és az emberiség fejlődése érdekében tett együttműködésüket. Az ateizmus ezen formái gyakran a vallással szembenállónak tekintik magukat, mivel szerintük *„a vallás természeténél fogva állja útját ennek a fölzsabadulásnak, mert egy jövőendő élet ábrándjával kecssegteti az embert, amivel visszatartja őt a földi társadalom építésétől. Ahol ennek a fölfogásnak hívei hatalomra jutnak, hevesen támadják a vallást, az ateizmust pedig kivált az ifjúság nevelésében a közhatalom rendelkezésére álló eszközök alkalmazásával terjesztik”* (GS 20).

Egyéb szempont, hogy *„ha mélyreható változásokat szeretnénk elérni, tudatában kell lennünk annak, hogy a gondolkodási paradigmák tény-*

legesen befolyásolják a viselkedést. A nevelés eredménytelen lesz, erőfeszítései pedig hiábavalóak, ha nem törekszik arra is, hogy új paradigmát terjesszen el az ember, az élet, a társadalom és a természethez fűződő kapcsolat tekintetében. Különben továbbra is az a fogyasztói paradigma terjed majd, amelyet a hírközlő eszközök és a piac hatékony manipulációi közvetítenek” (LS 215). Akárhogy is „a szekularizációs folyamat a hitet és az Egyházat a magán- és intim szférára korlátozza. Továbbá a transzcendencia teljes tagadásával egyre inkább eltorzítja az etikát, elgyengíti a személyes és társadalmi bűn iránti érzéket, és fokozatosan növeli a relativizmust; mindez együtt általános tájékozatlanságot kelt, különösen a serdülőkorban és a fiatalkorban, amelyet a változások jobban meg tudnak sebezni” (EG 64). Ezért alapvető fontosságú, hogy a szülők a szabadságra tudják nevelni a gyermekeiket, amelynek keretében a fiatal generációkat arra készítik, hogy helyes megítélés segítségével a jót válasszák. „Elkerülhetetlen, hogy a gyermek meg ne lepjen minket e szabadságból fakadó terveivel, melyek áttörik a sémáinkat, és jó, hogy ez így van. A nevelés magával hozza a feladatot, hogy támogassuk a felelős szabadságot. Így majd a döntő pillanatokban jó érzékkel és értelmesen tudnak választani, hogy olyan személyek legyenek, akik fenntartások nélkül megértik: a kezükben van a saját és a közösségük élete, és hogy ez a szabadság mérhetetlen ajándék” (AL 262). Az állam eképpen a szabadságok szavatolójaként jelenik meg, amely az állami támogatást úgy osztja el, hogy a szülők, bármilyen társadalmi helyzetűek legyenek is, kiválthatassák azt a képzést, amely leginkább megfelel a gyermekeiknek. „Így egyetlen oktatási területre, még az államra sem lehet a legszegényebb rétegek oktatásának kiváltságát vagy kizárólagosságát bízni anélkül, hogy fontos jogok ne sérüljenek.” Ebben az értelemben a főegyház-megye az oktatásügyért felelős plébániáján keresztül útmutatást biztosít minden szülő és felelősséggel tartozó személy számára, aki hitvalló vallásos oktatást kér. Az Úrban áldozó kultúrában nevelkedett ember tehát betöltheti a világban vállalt szerepét, ezáltal hozzájárulva és tovább fejlesztve Isten művét.

A bűn által fémjelzett világban az emberi tevékenység az individualizmusra korlátozódik, ahol „az egyes emberek és csoportok már csak a maguk érdekét nézik, másokét nem” (GS 37). Az ilyen alapon épülő

társadalom végül igazságtalansággal és konfliktusokkal lesz fémjelezve. Ahogy azt Írás mondja: „*Ha az Úr nem építi a házat, az építők hiába fáradsanak*” (Zsolt 127,1).

A konkoly és a búza együtt nőnek (lásd Mt 13,24–30), ami sürgetőbbé teszi az embereket és ennek következtében a társadalmat átalakító miszsiós tevékenységet. Mindannyiunkat – minden megkereszteltet – arra hívtak el, hogy a szőlőben dolgozzunk: „*Nincs hely a tétlenség számára, amikor mindannyiunkra oly sok munka vár az Úr szőlőjében*” (CL 3). Arra hívnak el tehát, hogy vegyünk részt az Atya alkotó munkájában és a Fiú helyreállító feladatában. „*A teremtett valóság az Oltáriszentségben találja meg legnagyobb felmagasztalását. A kegyelem, mely általában érzékelhető formában nyilvánul meg, bámulatós kifejeződést nyer, amikor maga Isten – emberré válva – odáig megy el, hogy étellé teszi magát teremtménye számára. Az Úr a megtestesülés misztériumának csúcspontján egy anyagdarabon keresztül akart eljutni lényünk legmélyébe. Nem felülről, hanem belülről, hogy saját világunkban találkozassunk vele. Az Eucharisziában már megvalósult a teljesség, s ez az univerzum éltető középpontja, a szeretet és az élet kiapadhatatlan, túlcorduló forrása. Az Oltáriszentségben jelenlévő megtestesült Fiúhoz csatlakozva az egész kozmosz hálat ad Istennek*” (LS 236).

Miközben készek vagyunk arra a feladatra, amelyre az Úr hívott el minket, azok felé is fordítjuk a tekintetünket, akik „*tövis és bojtorján közepette*” (lásd Ter 3,18) szenvednek ebben a világban. A munkanélküliség, a munkáért kapott igazságtalan bér és a munkakedv nélküli élet ellentétesek Isten tervével. A munkanélküliség kihát a család derűjére és közvetlenül összefügg a szegénységgel. Az Egyház ebből kifolyólag „*mindazokhoz fordul, akiket a fogyasztói társadalom elhanyagol és kivet magából: betegek, testi fogyatékosok, szegények, éhezők, kivándorlók, menekültek, bebörtönzöttek, munkanélküliek, idősek, elhagyott gyermekek, magányosok*” (CL 53). „*Mindazokhoz is, akik a háború és a társadalom engedékenységből fakadó erőszak áldozatai*” (CL 53). És a híveihez fordul, hogy „*próbáljanak fölülkerekedni a rossz munkaszervezésből származó igazságtalanságokon; törekedjenek arra, hogy a munkahely a személyek közösségévé váljon; a személy alanyiságát és részesedési jogát tartsák tiszteletben, hogy a szolidaritás új formái bontakozzanak ki a közös munkát végzők között; ösztönözzék a vállalkozások új formáit, s vizs-*

gálják fölül a kereskedelem, a kamat és kölcsön rendszereit, valamint a technológiák cseréjét” (CL 43).

Érdemes megemlíteni a kábítószeres átkát is, amely oly gyakori a városainkban. Egy olyan bajról van szó, amely *„nem ismer határokat, legyenek azok földrajziak vagy emberiek. Egyaránt megtámad gazdag és szegény országokat, gyermekeket, fiatalokat, felnőtteket és időseket, nőket és férfiakat.”* E tekintetben az Egyház a megelőzéssel, ellenőrzéssel és támogatással kapcsolatos feladatokat állít fel saját maga számára: a megelőzés terén kintart azon értékek oktatása mellett, amely az új generációk számára főleg az élet és a szeretet, saját magunk felelőssége és Isten gyermekei emberi méltóságának értékeit közvetíti. Az ellenőrzés során az Egyház segíti a függő személyt, hogy vissza tudja szerezni a méltóságát és legyőzze ezt a betegséget. A kábítószeres kiirtása támogatásának terén továbbra is feljeleníti azon kábítószerkereskedők névtelen bűncselekményét, akik annyi emberérettel kereskednek, céljuk a nyereség és a hatalom leggyalázatosabb formáiban megnyilvánuló elérése.

Ezen túlmenően a gazdasági különbségek és a pazarlás súlyosbítják az éhínség és a nyomor okozta gondokat. *„A városok peremén, a falvakban – föld nélkül, fedél nélkül, kenyér nélkül, egészség nélkül – jogaikban sértetten élők”* (EG 191) vonják magukra keresztény tekintetünket és nem hagynak minket nyugodni: *„van egy jel, amely soha nem hiányozhat: az utolsókkal való törődés, azokkal, akiket a társadalom kiselejtez és eldob”* (EG 195). Mindazonáltal *„feladatunk nem kizárólag a Szentlélek által mozgásba hozott cselekvésben, és a támogató és segítő programokból áll, nem az aktivizmus fellángolása, hanem elsősorban a másik iránti figyelem”* (EG 199). Ebből kifolyólag egy megváltozott szívre van szükség, amely tesz azokért, akiknek erre legnagyobb szükségük van. *„Az emberi élet egységes és teljes értelme, melyet az evangélium kínál, a legjobb gyógyszer a városok bajaira, jóllehet látnunk kell, hogy az evangelizáció uniformizált, merev programja és stílusa nem megfelelő a helyzet megoldására. Ha a maga mélységeivel együtt megéljük azt, ami emberi, s a tanúságtétel kovászaként lépünk be a kihívások szívébe, bármely kultúrában, bármely városban, akkor az jobba teszi a keresztényt és megtermékenyíti a várost”* (EG 75). Azáltal, hogy átalakítja azt a társadalmat, amelyben él, a keresztény ember – mint kovász a tésztában – annak összes területén aktív. A világi krisztushívőnek nem lehet két párhuzamos

élete: „*Létük nem szakadhat két párhuzamos életre: egyrészt a »lelki életre« a maga értékeivel és követelményeivel, másrészt a »világi életre«, vagyis a család, a munka, a társadalmi kapcsolatok, a politikai cselekvés, a kultúra területére. A szőlőtőbe, Krisztusba oltott szőlővessző a maga gyümölcsét léte és tevékenysége minden területén meghozza. Isten terve szerint ugyanis a világi élet minden része »történelmi hely«, ahol Jézus Krisztus szeretete nyilvánul és valósul meg az Atya dicsőségére és a testvérek szolgálatára. Minden tevékenység, minden helyzet, minden konkrét elkötelezettség, mint például a szakértelem és szolidaritás a munkában, a szeretet és az odaadás a családban és a gyermekek nevelésében, a társadalmi és politikai szolgálat, az igazság bemutatása a kultúra területén gondviselészerű alkalom a hit, remény, szeretet állandó gyakorlására*” (CL 59). Igaz, hogy „*az Egyház, mely feladatánál és illetékességénél fogva semmiképpen sem keveredik össze a politikai közösséggel, s nem is kötődik semmiféle politikai rendszerhez, egyszerre jele és oltalma az emberi személy transzcendenciájának*” (GS 76). A maguk részéről, a világi krisztushívők nem maradhatnak közömbösek, idegenek vagy tétlenek. A társadalmi immobilitás ilyen kísértésével szemben a világi krisztushívőnek emlékeznie kell, hogy „*a közjó érdekében joguk és egyben kötelességük a szavazás szabad lehetőségével élni. Az Egyház pedig elismerésre és tiszteletre méltónak tartja azok munkáját, akik embertársaik szolgálatában az állam javának szentelik magukat és vállalják e tisztség terheit*” (GS 75). Ami azt illeti, a szegények előnyben részesítése azt követeli meg, hogy külön figyelmet szenteljünk azon katolikus szakembereknek, akik a nemzetek pénzügyeiért felelnek, akik előmozdítják a foglalkoztatást, a politikusokra, akiknek létre kell hozniuk az országok gazdasági fejlődéseinek feltételeit annak érdekében, hogy az emberek hitüknek megfelelő etikai iránymutatást kapjanak.

Mária – az Eucharisztia életének szintézise

„*Tegyetek meg mindent, amit csak mond!*” (Jn 2,5). A Szűz Mária a tökéletes szintézis az Eucharisztia és a szentáldozásból származó szeretetteljes cselekedetek közti kapcsolat tekintetében. Ő az, aki tökéletesen az Atya akaratához igazodik anélkül, hogy bármit közbevetne. Mária min-

den tekintetben szűz. Benne az engedelmesség tökéletes, akadályoktól mentes. Kegyelemmel teljes. A misztérium, az élet végső értelme benne életre kel. Az élete, amelyet a megtestesült Ige határoz meg, ekkor kibontakozik, és feladja a magáét egy Másik akaratának érdekében. Az angyali üdvözlés Szűz Anyja. Minden nemzedék boldognak nevezi a jelenléte miatt, mivel egy másik Jelenléte hordoz magában, amitől Erzsébet méhében is felujjong a gyermek. A világi jelenlétünk szép példája, akik agyagkorsóban egy kincset hordozunk. Betlehemi Mária. Ő, aki a pásztrokkal és a napkeleti bölcsekkel együtt rácsodálkozik az emberré lett Értelme. Felajánló Szűz Mária. Ráébred, hogy Isten felajánlása előbbre való; aki kardot hoz és egyúttal hagy békében távozni. Száműzött Szűz Mária. Törvényen kívüli, de sosem támasz nélküli. Aki mindig bízik a gondviselésben és mindig ezt hordozza a szívében. Szenvedő Szűz Mária. Az a nő, aki megtapasztalja a fájdalmat. Megváltó társunk. A kereszt lábánál magára vállal minket gyermekeiként. Örömteli Mária. Úgy érzi át a feltámadás örömet, ahogy csak ő volt arra képes. Az Egyház anyja. A Szentlélek – aki oly közel áll Hozzá – most az egész világ számára nyilvánul meg. „*Tegyetek meg mindent, amit csak mond!*” Mária, édesanyánk, minden tettét ebben a felszólításban foglalja össze. Mindig odafigyel a jelen szükségleteire, közbenjár a Fiú érdekében. Tőlünk, mihasznáktól függ, hogy megtegyük, amit mond. Viszont, bár odafigyelünk a szavára, mennyire nehéz számunkra „mindent” megcselekednünk. Mária e kegyelmi cselekedetek példája. Ő az, aki leginkább magában hordja az Eucharisziát. Hozzá fordulunk, hogy az Úr alakítsa át a szívünket, az ő Fia teste és vére által, és ily módon, az Úr terveinek megfelelően át tudjuk alakítani a valóságot, hogy az minden emberi mértéket meghaladjon.

Köszönöm a figyelmet! Minél inkább Isten vezesse ezt a Nemzetközi Eucharisztikus Kongresszust, az Eucharisztia és a kenyértörés segítségével tudjunk mi is osztozni azokkal, akik leginkább nélkülöznek. Adja meg nekünk azt, amire leginkább szükségünk van: az emberi alázat. Áldott anyánk, Mária, járj közben az Úrnál mindannyiunkért!